

Kulttuuri, kunnat ja uudet maakunnat

Mika Virkkala
3.5.18

Hukkuuko uusi maakunta kulttuuriin vai kulttuuri maakuntaan?

MITÄ ON MAAKUNTALAIN TARKOITTAMA KULTTUURI?

- ”Kulttuurin edistämisellä tarkoitetaan **aineettoman tuotannon, luovan talouden ja kulttuurimatkailun edistämistä** maakunnassa. Aineettomalla tuotannolla ja luovalla taloudella edistetään maakunnassa aineettoman tuotannon syntyä ja kasvua, luovan työn tekemisen edellytyksiä sekä tuotannon ja jakelun muotojen monipuolistumista. Kulttuurimatkailulla edesautetaan kulttuurimatkailun katto-ohjelman (Culture Finland) alueellista toteuttamista ja kulttuurin matkailullista tuotteistamista. ”

Maakuntalaki, yksityiskohtaiset perustelut, keskeneräinen luonnos
27.6.2016

14.6.2017

7

- ”Momentin 18 kohdan mukaan maakunnan tehtäväalaa kuuluisi kulttuuria koskevien suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden yhteensovittaminen osana maakuntastrategian ja -ohjelman sekä maakuntakaavoituksen toteuttamista. Kulttuuri koskee useita alueellisia toimijoita, kuten esimerkiksi kuntia, kyliä, oppilaitoksia, kulttuuria tuottavia laitoksia, kulttuuria tuottavia erilaisia ryhmiä, yrityksiä, yhdistyksiä sekä maakunnan asukkaita.
- Maakunnan olisi huolehdittava, että kulttuuria koskevat alueelliset suunnitelmat ja kehittämistoimet, kuten esimerkiksi kulttuurimatkailu ja aineeton arvonluonti, olisi sovitettu yhteen maakuntastrategian ja -ohjelman sekä maakuntakaavoituksen toteuttamisen kanssa. Näin kulttuurin näkyvyyttä ja rahoitusmahdollisuuksia voitaisiin parantaa ja **kulttuuri tulisi kiinteäksi osaksi maakunnan toimintaa ja kehittämistä.**”
- Maakuntalaki, yksityiskohtaiset perustelut, keskeneräinen luonnos 27.6.2016

MAAKUNTALAIN TEKSTI JA PERUSTELUT KOROSTAVAT LUOVAA TALOUTTA

- Elinkeino- ja kehityspainotus vahva
- Kulttuurin integroiminen maakuntien toimintaan, suunnitelmiin ja strategioihin; läpileikkaavuus
- Perinteisen kulttuuritoimen vastuu kunnilla, mutta tämän kulttuurityön mahdollisen maakunnallisen koordinaatio- ja kehittämisvastuun kirjaus lakiin ja perusteluihin on heikko

KULTTUURIN ASEMA VALMISTELUPROSESSEISSA ERI MAAKUNNISSA

Kulttuurilla vastaava ja
oma teemaryhmä
3/15 maakuntaa

Kulttuurilla vastaava,
joka ei ole mukana
valmisteluryhmissä
7/15 maakuntaa

Kulttuurilla vastaava,
joka mukana
valmisteluryhmissä
3/15 maakuntaa

Maakunnassa ei
kulttuurivastaavaa eikä
kulttuurin työryhmää
2/15 maakuntaa

PROSESSIN VAIHE LOPPUKEVÄÄLLÄ 2017

Kulttuurilla oma
valmistelu käynnissä tai
tehty
4/15 maakuntaa

Kulttuuri käsitelty osana
 muita teemaryhmiä
4/15 maakuntaa

Kulttuuri käsitelty
resurssiensiiro-
kysymyksenä
4/15 maakuntaa

Kulttuurilla ei valmistelua
tässä vaiheessa
3/15 maakuntaa

ALUEKEHITYS- JA KASVUPALVELUT

- Luovien alojen palvelut ja erityistarpeiden huomioiminen tällä hetkellä satunnaista, ja pitkälti yksittäisten ihmisten kiinnostuksen ja osaamisen varassa
- Valmistelu ei ole vielä keväällä 2017 siinä vaiheessa, että toimialoittaisia näkökulmia olisi mietitty

→ Luovien alojen erityistarpeiden tunnistaminen ja tukeminen, erikoistuneiden kasvupalvelumarkkinoiden syntyminen ja valtakunnallisen-paikallisen palvelupolun syntyminen ei tällä hetkellä näytä todennäköiseltä ilman aktiivisia toimia

IDENTITEETTITYÖ

- Identiteettityö tunnistetaan osaksi kulttuurityötä
- Strategiakirjauksena selvä, toimenpiteet vaikeampia keksiä
- Käsii ”tanhua ja kotiseutuaatetta” -perusoletuksesta
- Kaipaa tuoretta ja muiden toimintojen kanssa sidottua näkemystä siitä, mitä on identiteettityö
- onko identiteettityö sidottava juuri maakuntatasoon (esim. kaupunkikulttuurin rakentaminen identiteettityönä)

MAAKUNNAN KULTTUURITYÖN STRATEGINEN SUUNNITTELU

- Yleisimmin tavoitteena läpileikkaava näkökulma läpi toimialojen, ja se myös maakuntalain henki
 - kaivataan visiota, uusia toiminnan malleja ja perusteluja
 - on saatava kulttuurille myös toimenpiteitä
- Erillisiä kulttuuristrategioita ei nähty erityisen hyödyllisinä, hyödyllisempää integroida kulttuuri kaikkiin strategioihin ja ohjelmiin
 - Kuitenkin: erillisten kulttuuristrategioiden kommunikatiivinen merkitys ollut erittäin suuri, mm. sen avulla koottu verkostoja ja tehty kulttuuria näkyväksi
 - kulttuurin mielikuva konkretisoitava ja päivitettävä sekä maakuntien sisällä että muiden toimijoiden suuntaan

KRIITTISIÄ PISTEITÄ

- Liittojen ja ELY:jen (+Avien) kulttuurin ja luovien alojen yhteistyö: nyt taakkana vanhoja kiistoja ja rajanvetoja. Yhteistyö on yllättävän monella alueella olematonta.
- Resurssien siirrot: onhan kulttuurilla jatkossa(kin) maakunnallinen resurssi
- Yksin tekeminen: moni kulttuurivastaava on työnsä kanssa yksin sekä alueellisesti sekä alueiden välillä. Maakuntien välinen yhteydenpito!
- OKM:n näkymättömyys maakuntaudistusprosessissa kokonaisuudessaan: kulttuurin ja luovan osaamisen alalta puuttuu huomio, tieto ja paine

MAHDOLLISUUKSIA

- Huolimatta uudistuksen epäselvyydestä - ja varsinkin siitä johtuen - nyt on mahdollisuus puhua, luoda ja varmistaa muutosta maakunnan kulttuurin ja luovan osaamisen edistämisessä
- Mahdollisuutena maakuntien kulttuurityön eri ulottuvuuksien (identiteetti, hyvinvointi, kulttuurin strategiat, vetovoima, aineeton arvonluonti) sitominen strategiseksi jatkumoksi
- Mahdollisuus rakentaa yhteistyömallit, vastuutukset ja edustukset nyt, kun tilanne on auki

Toimijuus otettava maakunnissa omiin käsiin.
Kukaan muu ei ole tulossa sitä tekemään.

Kuntien hartioiden leveys ja strategiset valinnat

1. Kuntien kokoerot ja kulttuuripalvelujen saatavuus?
2. Mikä on jatkossa kuntien yhteistyöfoorumi?

Timo Kietäväinen (Keva) 17.10.2016:

Paikallisen kulttuurin merkitys osana elinvoimapolitiikkaa korostuu ja kasvaa! Koulutus, sivistys ja kulttuuritehtävä keskeisiä. Tulevaisuuden kunnassa paikallisuus korostuu positiivisessa mielessä. Kunta on jatkossa kehittämisverkostojen moottori.

Ammattilaisten työskentelymahdollisuudet

1. Hyvinvoiva harrastajakenttä tarvitsee ympärilleen ja vetäjikseen alan ammattilaisia
2. Ammattilaiset tarvitsevat ymmärtävän tukiverkoston = kasvupalvelujen ymmärrys luovan toimialan toimintalogiikasta
3. Valtakunnallinen kehitys > haetaan uusia tapoja hyödyntää taiteilijoiden osaamista yhteiskunnan eri aloilla
4. Hybridiset resurssit > taiteilija – opettaja – hankegeneraattori

Yhteistyöverkostot kaiken a ja o

1. Tarvitaan uusia organisaatioriippumattomia yhteistyöverkostoja > kynnykset matalalle
2. Tekijät ja tukijat samoihin pöytiin

Osallisuus ja yhteisöllisyys

1. Perinteinen yhdistystoiminta kriisissä
2. Osallisuus ilman yhdistystä?
3. Nuoren ikäluokan uudet kuviot

Kiitos